СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 62. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 29-го березня 1946. No. 62. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, March 29, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗВІТ РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" НА XXI. КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗУ

ПОЧАТОК ЗАГАЛЬНОЇ ДИСКУСІЇ.

У вівторок 26. березня, тобто другого дня конвенційних нарад у Пітсбургу, на самім кінци урядових звітів, прийшов

Звіт редактора „Свободи", д-ра Луки Мишуги.

„Чим є преса в життю суспільности" — говорив у своїм звіті д-р Лука Мишуга, редактор „Свободи" — „зясував це чи не найсильніще Тома Джеферсон, коли заявив, що колиб йому прийшлось рішати, чого має громадянство зректись у своїй державі, — влади чи преси? — то він зріксяб уряду, а був би в такому випадку за те, щоб остала преса. З цього ясно виходить, як важною є преса, а теж і яка велика її відповідальність."

Політичний напрям „Свободи", як казав редактор, є завжди контрольований і вирішуваний Конвенціями У. Н. Союзу. А що так є, що напрям „Свободи" був наділі теж і напрямом більшости американських українців, то й міркою „Свободи" міряють часто свої й чужі політичне думання цілого американсько-українського загалу. Вже те одно накладає на кожду Конвенцію У. Н. Союзу важкий обовязок добре провірити, що „Свобода" пише, до чого накликає, куди веде. І то не тільки з обовязку супроти У. Н. Союзу, але й цілого нашого загалу і краю, в якому живемо, а далі й супроти цього народу, з якого ми вийшли і від якого перебрало старе покоління ідеали народоправства, незалежности і свободи. Тому 53 роки „Свобода" проголосила себе виразно, вітверто й ясно „провідником американських українців". Дві ювилейні книги У. Н. Союзу дають повно матеріялу, з якого можна пізнати, чи „Свобода" таким провідником була, а як була, то як з цього вив'язувалась. А тепер треба це провірити ще й за останній період, яке то надавала „Свобода" нашому життю національно-політичне і культурне обличчя. Тому 53 роки, — говорив редактор, — „Свобода" написала, що при опертю на власні сили тільки „Правда одна може дати українському народови свободу".

Правда про Україну.

І в імені тої засади „Свобода" голосила і голосить правду про Україну й український нарід, українською й анґлійською мовою. В імя тої засади як пятнувала вона російсько-царську, австрійську, польську, румунську чи мадярську неволю, так пятнує нині советську неволю в Україні. І як писала тому 53 роки, що українці „обдерті на багатій і урожайній землі чужим кланяються богам і свій піт і працю мусять складати у чужу стодолу", таке повторяє вона постійно і тепер, бо така є правда. „Днесь видиш тільки високі могили, що свідчать про хоробрість і геройство наших прадідів за святу свободу", писала „Свобода" тому 53 роки, а нині повторяє те саме з додатком, що по нових міліонах жертв навіть могили не лишились, та що є ще міліони живих українців, що догибають на скитальщині, чи в тюрмах в Україні, чи на Сибірі, чи на іншому засланні, а рідні їх села та міста, їхні господарства і варстати праці є в руках чужинного, насланого елементу, московського чи азійського. „Та незломна є сила українського духа, а віра українська твердша від ґранітних скал віковічно зеленого Бескиду", писала „Свобода" тому 53 роки і в такому дусі пише теж і нині. „Іти власними силами до правди, а правда заведе до свободи", писала тоді „Свобода", поставивши собі такі завдання: „Просвічувати наш нарід, боронити його чисть перед ворожими нападами і вказувати йому дорогу до поступу, до цивілізації й добробуту".

На тому тлі виказував редакційний звіт працю „Свободи" і „Юкрейнієн Віклі" в напрямі культурнім, моральнім, політичнім і орґанізаційнім. Окремо обговорено ширше „Юкрейнієн Віклі" та його спеціяльні завдання. А далі згадано за калюмнії, кидані на часопис за те, що є не тільки проти націзму і фашизму, але в тій самій мірі теж і проти комунізму та уважає уряд в т. зв. Українській Радянській Соціялістичній Республиці „кремлінським", а не українським. Робітничу справу зясовано так, що „Свобода" є за поліпшення робітничої долі, але не за клясову боротьбу.

Закінчив д-р Мишуга звіт так: „Часопис і демократія мусять іти разом", пише Ню Йорк Таймс. „Свобода" і демократія ішли, ідуть і будуть іти разом для добра і щастя американської землі, як і для визволення українського народу в Европі з неволі на волю."

Дискусія над звітами і привіти.

Засідання в середу 27. березня зачалося відчитанням протоколу з попереднього дня, який передала секретарка Марія Демидчук, а негайно потім розпочалася дискусія над звітами Головних Урядників:

(Докінчення на стороні 3-тій)

Ґромико покинув Раду Забеспеки О. О. Д. після того, як рішено вислухати іранську скаргу

Підкомісія для ствердження чи існує спір між Советами й Іраном, назначена предсідником Ради Забеспеки Організації Об'єднаних Держав у вівторок, не могла прийти до ніякого вирішення і тому ця справа знову опинилася на нарадах повної Ради Забеспеки в середу, 27. березня. Шість годин, з повною впертістю, яка мала признаки обструкції, старався советський делеґат Андрій Ґромико недопустити до цього, щоб Рада Забеспеки признала непорозуміння між Советами й Іраном за спір. Колиж одначе 9 голосами проти 2 Рада вирішила, що це є спір і що треба допустити представника Ірану для вияснення справи, Ґромико зажадав відложення цеї справи до 10. квітня. Колиж на домагання американського делеґата, секретаря стейту Джеймса Ф. Бирнса, Рада відмовила й цьому жаданню Росії, тоді Ґромико поважно заявив (по російськи), що він покидає наради Ради Забеспеки аж до 10. квітня. За якої пів години із кватири советської делеґації прийшла вістка, що Ґромико буде брати участь в нарадах Ради Забеспеки в четвер, 28. березня, але лише в справах, які відносяться до поступовання Ради в справі Ірану, а не в справах самої скарги Ірану.

Після того, як Ґромико покинув салю нарад О.О.Д., Рада Забеспеки запросила іранського амбасадора з Вашингтону, Гусеїна Алю, котрий ждав готовий у сусідній кімнаті, щоб він подав свою заяву в справі Ірану. Аля заявив, що між Іраном і Советами нема ніякого тайного договору; що він не відтягне зажалення Ірану, доки Совети не заберуть свого війська з його краю; і що він не годиться на відложення іранської прави до 10. квітня. — Після цього перервано засідання Ради Забеспеки до четверга, 28. березня, серед загального напруження.

УНРРА ПРИЙМАЄ РЕЗОЛЮЦІЮ ПРО СТРОГЕ ОБМЕЖЕННЯ ХАРЧІВ.

Спеціяльна комісія УНРРА, яка радить в Атлантик Сіті вже два тижні над прохарчуванням світу, зладила резолюцію, яку опісля принято на повнім засіданню. У ній є домагання, щоб кожна держава, яка вважає за потрібне поспішити з допомогою голодуючим, перевела в себе пайкування харчів. Коли заходить потреба Зібрання Ради УНРРА перенесеться на дальші наради до Вашингтону.

ПРЕДСІДНИКОМ ЮНІЇ АВТОМОБІЛЕВИХ РОБІТНИКІВ ВИБРАНО РУТЕРА.

На конвенції Юнії Автомобілевих Робітників, яка відбулася в Атлантик Сіті, вибрано предсідником дотеперішнього містопредсідника цеї юнії, Волтера Рутера. Понад 2,000 делеґатів, які мали 4,445 голосів, віддали свої голоси за Рутера. Дотеперішній предсідник Р. Дж. Тамес, дістав 4,320 голосів. Заповідають, що Рутер розпічне чистку юнії з диктатури комуністів, які загніздилися в юнії на провідних місцях.

ПОВІДОМЛЯЄ МАЙНЕРІВ, ЩО МАЮТЬ ВИЙТИ НА СТРАЙК У ПОНЕДІЛОК.

Предсідник Юнайтед Майн Воркерс оф Амеріка, Джан Л. Луїс, видав з Вашингтону наказ, щоб члени юнії, які працюють в копальнях мягкого вугілля, вийшли на страйк у понеділок, 1. квітня. Страйком має бути обнятих 400,000 майнерів. Оповістку видав Луїс тому, що не міг дійти до порозуміння із власниками копалень, з якими він веде переговори від місяця. Він вийшов з нарад ві второк, 26. березня, і після того зарядив страйк.

Президент твердить, що Америка є в проводі світу і виграє мир

Преиздент Труман, наділюючи почесну медалю двом военним героям на травнику перед Білим Домом, виголосив коротку промову, в якій заявив, що Америка не відпекається другої нагоди, яка тепер трапляється, щоб обняти провід світу на дорозі до миру і що вона тепер виграє мир, бо це „її призначення перебрати провід у світі".

АМЕРИКАНСЬКІ ОРҐАНІЗАЦІЇ ЗА ДОПОМОГУ УНРРА ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ.

Представники 20 різнородних Краєвих Американських Орґанізацій вислали зазив до УНРРА, щоб ця орґанізація всіми силами подбала про забеспеку життя скитальців, які в сотках тисяч розкинені в Европі, і щоб ця поміч була подавана безогляду на це, чи уряди країв, з яких походять скитальці, годяться на це, чи ні. Між орґанізаціями, які підписали цей зазив, є в першу чергу краєві жіночі орґанізації, дальше ветеранські, виховні й добродійні. З українських орґанізацій підписав Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет, заступлений своїм предсідником д-ром В. Ґаланом.

УКРАЇНСЬКІ СИРОТИ Й СТУДЕНТКИ ПРИЇЗДЯТЬ ДО АМЕРИКИ.

Монастир СС. Василіянок на Факс Чейз під Філядельфією дістав повідомлення з Вашингтону, що вже є дозвіл на спровадження сиріт учениць споміж военних скитальців в Европі та що українські сироти й учениці приїдуть разом з іншими в червню або в липню б. р. Візи на вїзд до Америки видаватимуть американські консулі в Брюселі й Антверпен (Бельґія), в Парижі, Бордо й Марсей (Франція), в Штутґарді й Мінхен (Німеччина) й Неаполі (Італія). Досі зголосилося на науку в Дівочій Академії на Факс Чейз понад 50 українських дівчат з Европи, а до сиротинця зголосилося ще більше сиріт. Треба надіятися, що українське громадянство сповнить свій обовязок супроти них.

ПАЛАТА ІНТЕРЕСУЄТЬСЯ СОВЄТСЬКИМИ ШПИГАМИ.

Комітет палати репрезентантів для слідження Неамериканських Затій, оприлюднив рішення, що висилає до Канади своїх представників, які будуть призбирувати матеріяли для ствердження, як далеко пішло розгалуження шпигунства з Канади на американську землю. Водночас Дін Ачезон, підсекретар стейту, заявив, що департамент стейту був вперед поінформований про потребу арештування советського офіцира маринарки за його шпигунство.

ВИСЕЛЮЮ МЕШКАНЦІВ БІКІНІ АТОЛЬ.—Супроти цього, що в травні мають відбутись на Пацифіку, довкола островів Бікіні Атоль, атомові „маневри", випроваджують тепер з тих островів тубильців до подальших островів. На образку бачимо тубильців, як переносять своє добро на корабель.

БРИТІЙСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ ВІДКИДАЄ СПІЛКУ З КОМУНІСТАМИ; НАЗИВАЄ ЇХ ПЯТОЮ КОЛЮМНОЮ

Екзекутива Британської Партії Праці в Лондоні радила над пропозицією деяких сильних юній, щоб допустити комуністів до злиття і повної співпраці з „Лейбор Парті". На нарадах екзекутиви не лише не приймили цеї злуки, але ще й видали маніфест з гострим натавруванням затій комуністів. Секретар заграничних справ Ернест Бевин промовляв на зібранню парляментарної Партії Праці і після промови дістав повне признання за заграничну політику цеї партії.

У проголошенім маніфесті Партії Праці натавровано комуністів такими самими способами, як то вони самі звичайно таврують своїх противників. Отже в маніфесті сказано, що Комуністична Партія це вороги демократії; це перешкода до порозуміння зі Советським Союзом; це звісна невдача в суспільнім і політичнім устрою; це справжня небеспека для миру; і це „поважна загроза як пята колюмна, що працює із нутра".

АЛІЯНТИ ОСТЕРІГАЮТЬ МАРШАЛА ТІТА.

Аліянтський Уряд в Римі оприлюднив гостру осторогу для Югославії, щоб вона не поважилася розпочати наглий наїзд на смугу звану Венеція Джулія на півострові Істрія, у якій міститься портове місто Тріест, котру то смугу займають тепер англійсько-американські війська. Ґенерал Вилйем Д. Морґан, командант британсько-американських військ, оповіщуючи цю осторогу, заявив: „Прилюдний лад буде втриманий на засадах справедливости і ми не дозволимо на ніякий крок, який мав би бути ознакою вирішення справи перед вирішенням мирової конференції". Ця оповістка відноситься до полоси „А", на котру годився свого часу маршал Тіто з Югославії.

ІРАН ЩЕ РАЗ ЗАПЕРЕЧУЄ, НАЧЕБ ІСНУВАВ ДОГОВІР З СОВЄТАМИ.

Іранський уряд в Теґерані поновно видав заяву, що не заключено ніякого договору з Совєтським Союзом, не зважаючи на це, що прилюдно безупину поширюють такі вісти. Премієр Агмад Ґгавам не змінив свого становища від часу свого повороту з Москви. Він сказав, що йому не вдалося осягнути порозуміння з Совєтами у головній справі, тобто в справі вимарщу совєтських військ.

МОСКОВСЬКА ПЯТИЛІТКА ДЛЯ АТОМОВОЇ СИЛИ.

Урядовий орґан Совєтів, щоденник „Ізвєстія" твердить, що Росія готова видати сотки міліонів рублів упродовж найблизчих пяти літ на переведення наукових плянів над розшуками про атомову силу та про силу космічних промінів. Водночас, пише ґазета, вже переводяться студії з доручення Совєтської Академії Наук під доглядом її предсідника Вавилова, які мають між ін. на цілі: винайти все, що відноситься до зужиткування атомової енерґії; розвязати тайну космічних промінів; поробити дальші відкриття про аеро-динаміку і будову крил для літаків.

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД ОБІЦЮЄ ЗМЕНШЕННЯ ТЯГАРІВ ДЛЯ БОЛГАРІЇ.

Резиґнація теперішнього московського ставленика, премієра Ґеорґієва, була лише хвилевою. Він назад створив свій кабінет і зовсім не рахується з обіцянкою, даною Америці й Анґлії, що в Болгарії треба створити коаліційний кабінет. Щоби приборкати опозицію, премієр Ґеорґієв, заповідає, що він хоче обєднати болгарські сили на те, щоб виторгувати для Болгарії більші користи вчасі мирової конференції. Так само пробує Ґеорґієв не допустити до плачення военного відшкодування для Греції й Югославії, щоб не накладати завеликих тягарів на населення. Все те робиться на те, щоби населення погодилося з комуністичним режімом. Одначе зате між самими комуністами слідно тепер якусь незгоду, бо між ними є багато кандидатів на міністрів.

В ІТАЛІЇ ПЕРЕМАГАЮТЬ ЛІВІ ПАРТІЇ ПРИ ВИБОРАХ.

При виборах до громадських рад, які відбулися минулої неділі в Італії, сильно зазначилася перевага скомбінованих лівих партій. На підставі дотеперішніх обрахунків ліві партії здобули 3,928 місць у міських радах, а праві 3,801 місць. Щодо числа міст, то праві партії здобули 218 а ліві 251 місцевостей. Однак найсильнішою числом є партія християнських демократів, яка при виборах добула 3,006, отже найбільше із усіх поодиноких партій. Ця партія має силу по селах, а соціялісти й комуністи по містах.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕЗАЛЕЖНА ІНДІЯ, І НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНА

Як у світі якась країна, що має 390 міліонів мешканців, має стати незалежною, то це саме є вже таке незвичайне, що стає відразу світовою новиною. Воно стане ще важнішим, коли зважимо, що тут мова про країну, яка була і далі є головною основою багатства і сили Анґлії, досі рішального чинника у світовій політиці. А це знов значить, що втратити Анґлії таку країну є те саме, що підкопати глибоко свою силу і значіння.

Ось тою країною, як знаємо, є Індія, яку так часто порівнювано до України, хоч не завжди правильно. Та тепер прийшов дійсно такий момент, що аж проситься, щоби порівнати це, що заповідається для Індії, з тим, що здобула Україна в напрямі своєї незалежности, та що її далі жде.

Усі розуміні люди і народи розуміють, що тепер настали часи, коли старі форми відношення між народами і державами пропадають, а повстають нові. Одні з тих нових є в культурному розумінню дійсно нові. Тому означають поступ і змагання до правдивого замирення між народами. Такою формою є та пропозиція, що вийшла тепер збоку британійського уряду в справі незалежности Індії. Та є вона чимсь цілком противним до цього, що зробила і робить Росія з Україною.

В британійській пропозиції дається дійсну нагоду самим народам Індії вирішити свою долю. А це вже природне, що Анґлія бажалаб собі далі бути в звязку з Індією, чи там хотілаб, щоб Індія стала домінією в Британійськім Камонвелті. Це природне і зрозуміле. Одначе головне тут це, що Анґлія дає волю населенню Індії на це згодитись, або ні, себто цілковито відділитися і стати цілком незалежною. Теж ясне, що якщо Анґлія хоче щоб Індія була надалі з нею, то вона мусить повести себе так, щоб мешканці Індії наглядно бачили, що їм є інтерес бути в складі Британійського Камонвелту. Бо як його не буде, то цілком певно вони не захочуть бути з Анґлією. Це все лишила Анґлія самій Індії вирішувати. Вона тепер поступила так, що кожний мусить признати, що це є розумно й справедливо. Так і кажуть про її останній крок супроти Індії, не входячи в давну її політику.

А тепер погляньмо на відношення Росії до багатої України, якої вона, як каже, так потребує, як Анґлія Індії. Кремль теж формально признав Україні право відірватися, себто стати цілком незалежною. Та це визнання було й є такою облудою, якої ще світ не видав. Це така брехня і таке саме ошуство, як це твердження червоної Москви, що Україна добровільно злучилася з Росією, чи те, що Західна Україна „возеднАлась" зо Сталіном і Кремлем, які у ній тепер панують. Анґлія поступила тепер супроти Індії згідно з духом часу і тих принципів, що є в Атлянтійськім Чартері. Та Совєти поступили і поступають з Україною та з іншими загарбаними ними краями проти засад, які самі проголошують, створюючи з тих країв кольонії найгіршого типу, які вже всюди в світі перестали істнувати. Не буде їх уже в Індії, Індонезії, чи деінде в Азії чи Африці, але зате будуть на українських землях, чи в інших під Совєтами.

„Совєтський хліб для Франції"

„Деякий час тому французький уряд звернувся був до совєтського уряду з проханням продати Франції 5 міліонів квінталів зерна. Нещодавно з Москви на прохання французів дано задовольняючу відповідь. Совєтський уряд, не дивлячись на розруйнованість у краю, знайшов можливим віддати в розпорядження Франції 4 міліони квінталів пшениці та 1 міліон квінталів ячменю. Французькі пароплави повинні прибути по зерно в порти Одеси, Миколаєва й Новоросійського".

Ось так коротко подають це „сенсаційне" повідомлення російські ґазети в Парижі, згадуючи, що французька преса з великим задоволенням відзначує шляхетний жест совєтської країни. Мовляв совєтське зерно допоможе Франції дотягти до нового врожаю.

Допомога одною країною другій, до тогож потерпілій у цій страшній другій світовій війні, це не лише шляхетний жест, одної другій країні, це — людяний вчинок, подиктований співчуттям людям, що терплять голод. І допомога Франції, яка й за добрих старих часів, часто годувалась таки українським хлібом (хоч продаваним, як не Росією, так Совєтами) є надто потрібна й заслуговуюча на подяку допомагаючим.

Але... Але милий Боже! Чий же то хліб буде вантажено в портах Одеси, Миколаєва, навіть Новоросійська, що є портом хліборобної Кубані? Ми не можемо шкодувати подати руку помочі Франції, що стоїть, якщо не на грані голоду, то й так їсть надголод. Не можемо шкодувати, бо людяність кличе — допоможіть.

І колиб ця допомога „совєтського уряду" була давана з ресурсів тих, що були до війни, як і давано раніше, митількиб з усмішкою задоволення моглиб сказати: „Їжте, фанцузи, і не забувайте й за нас. Знайте, що цей хліб виріс в Україні!... В тій Україні, якій ви не допомогли стати на власні ноги"... Але на превеликий жаль все є інакше.

Німецькі й совєтські полчища, що, як жахливі морські буруни шаліли понад два роки на теренах України, не лише попалили міста й села, помордували людей, вони потолочили й родючі степи українські поривши шанцями й набоями. Земля зазнавши страхіть задичіла, забуряніла, бо їй не дано було належного й своєчасного догляду, та й давати той догляд нікому й нічим було.

Не набагато змінилося становище й тепера, по війні. Брак не лише живого й мертвого реманенту, але й брак достатку добрих і природних і штучних, нарешті брак людей, бож сила силенна хліборобів-колгоспників не вернули з передових бастіонів, є тою причиною, що врожай не підняти совєтам протягом пяти, а то й більше років, за середній довоєнний.

Більш того, карткова система в совєтів не скасована. Хліб і інші продукти ділять воєнними пайками. Ціни на крам першої потреби і на харчі, як повідомляють у світовій пресі, ростуть як тісто на дріжджах і такі високі, що нідочого не докупитись середньому робітникові, тому саме, що хоч невельми та більше одержує.

А щож основна маса так би мовити нижчих робітників має робити. З чого має жити? З чого і як має жити сердечне селянство, яке за свою працю одержить по... 100 грам зерна на трудодень і... жадної копійки грошей?

Якщо в Лондоні, як повідомляє преса, повно хвостів перед харчовими крамницями, а Англія ще й не знала тих спустошень що Україна, то в містах України хвости не тільки під харчовими, але й під усякими крамницями.

Якщо харчів у ресторанах Лондону не можна дістати, бо вони тільки для тих, що здали наперед замовлення й перед ресторанами стоять черги, то Парижі цього нема. За те в Україні навіть і ресторанів нема, а є закриті розподільники, що постачають лише „вибраним особам" — новій совєтській знаті.

Якщо, нарешті, порівнюючи німецьких жінок до лондонських, преса каже, що німецькі жінки проти голоногих затурбованих лондонок, це — амазонки, а парижанки проти них блищать, як перлина, то українські жінки на тлі суцільної руїни, мабуть чи й буде до чого порівняти, бо не лише голоногі, але й голохребетні...

І ось перебуваючи в стані руїни, населення України (а хліб буде вантажено тільки український) завдяки „шляхетному" жесту совєтських заправил, мусить живучи в біді „розкошелитись", допомогти французам, щоб підняти честь „рідного" уряду, його авторитет, його людяність... Допомогти тоді, коли населення України саме потребує і хліба, й одягу й взуття... Ось така „шляхетна" допомога большевиками може дорого обійтись Україні. А чи знають про це одержувачі допомоги?...

Тогобічний.

Микола Чубатий.

Сприводу польської телеґрами до Чорчила

Здається, що відносини польсько-українські дійшли вже до такої стадії, що немає потреби українській журналістиці ними багато займатися прямо з тої простої причини, що польсько-українську віковy гризню розвязала сама Росія, приводячи обидва розсварені народи під високу руку червоного царя на Кремлі.

Нині немає вільної України, хоч по всіх міжнародних зїздах Д. Мануїльський, тренований аґент Комінтерну, виступає як делеґат України та домагається самостійности для явайців в імени того народу, що сам самостійности не має.

Немає теж нині вільної Польщі, хоч над Польщею повіває ще біло-червоний прапор з білим вірлом, коли сини польського народу на рідній землі живуть під червоним терором, а червоний президент Польщі Берут в кожній важнішій справі мусить радитися Кремлю, так само як і Мануїльський. Оба народи український та польський счіплені у своїй заїлій боротьбі попали в неволю третого — Росії. Це вже повинно бути таким сильним потрясенням, що воно повинно навіть дуже заскорузлих побудити до думання та до ревізії дотеперішних своїх перестарілих поглядів на відносини до свого сусіда, з яким тепер вяже його один спільний інтерес — повалити червону тюрму народів та привернути суверенність обох народів на справедливо розмежованих їх власних територіях.

Така ревізія думання повинна булаб наступити й серед поляків і серед українців, бо недавнє минуле та теперішні події перевернули всі рахунки поляків тай українців догори коренем.

Недавне минуле, а саме війна поляків проти українців 1918—1919 за їх західні землі принесла катастрофу не тільки для України, не тільки для Польщі, але також для всіх народів, що межують з Росією вздовж її західних границь. Цей катастрофою став незвичайний зріст потуги Росії, до чого в рішальний спосіб причинилися саме поляки своєю шовіністичною політикою засліплення в боротьбі за Західну Україну.

Росія лежала на обох лопатках. Російська революція ввела в Росії такий хаос та її так сильно ослабила, що Польща, Україна та інші національні держави, що повстали на руїнах царської Росії, були ще взором порядку та орґанізованости. Зокрема українська Галичина, хоч невелика, одначе виявила так багато орґанізованости та порядку, що при російськім хаосі вона своєю військовою силою та орґанізаційними спосібностями була в силі завести на східній Україні лад та укріпити її незалежність супроти ослабленої Росії. Самостійна Україна була угольним каменем для втримання нового порядку, що завертав Росію до часів зперед триста літ.

Замісць той новий порядок підперти, Польща своїми перестарілими аспіраціями до українських земель, той новий порядок у Східній Европі завалила. Вона пішла війною проти України, хоч добре була свідома, що її права до Західної України не дадуться узасаднити ніякими засадами модерної міжнародної доктрини про право самовизначення кожного народу. Поляки стоячи на старих історичних принципах, були переконані, що польська 19-відсоткова меншина в Галичині та 8-відсоткова меншина на Волині з Поліссям управнені рішати про долю Західної України. Ясним є, що така основа не могла стати підставою до тривалого володіння Поляків над Західною Україною, та що ціле це підприємство не дасться утримати на довший час і збанкротує при найближчім міжнароднім конфлікті.

Поляки цего не зрозуміли та своєю невідповідальною боротьбою з українським народом на його західних пограничах увязнили всі творчі сили українського народу на велику користь для Росії. Східна Україна, без допомоги інтеліґентного елементу Західної України, не могла впорядкуватися і впала в руки большевиків. Поляки в своїй засліплености навіть триюмфували, коли в Ризькім мирі уставлювали польсько-російську границю в переконанню про її вічність та про вічне погребання України. Не розуміли вони цеї правди, що упадок Польщі та України це справи взаїмно від себе залежні. Упадок України, а за нею інших держав, створених на руїнах царської Росії, дав змогу Росії відродитися, скріпитися та обернутися вістрям багнету до грудей Польщі, балтійських держав та Румунії. Польщі має завдячити Сталін це, що він нині на троні царів, а інш ідержави й сама Польща нині зійшли до ролі російських підручників.

Раз вчиненої помилки не направиш так легко, одначе слід полякам та українцям витягнути з тої коштовної лекції науку та здорово дивитися на теперішність польсько-українських відносин.

Бажаючи забеспечити за собою посідання захопленої Західної України та рівночасно на довші часи ослабити український нарід, Кремль поробив відомими совєтськими способами далекойдучі переміни на нинішнім польсько-українськім пограничі, здебільша в некорисгь українського народу. Нова межа поміж Совєтським Союзом, зглядно його провінцією Україною, та поміж скомунізованою Польщей, здебільша начеркнена в користь поляків. Вона посунена далеко на схід від традиційної етнічної межі українців та поляків на Сяні. Наслідок того такий, що старий княжий та єпископський город Перемишль, прилягаючий до суцільної української території, дістався в руки поляків враз з старими історичними містами Холмом, Сяноком та цілою Лемківщиною. Це болючі втрати для українського народу, які большевики стараються утривалити на постійно своїм переселенням українського та польського населення з обох сторін цеї нової межі.

Большевики видалюють зі Західної України поляків та переселюють їх до Польщі на терени відібрані від німців. І навпаки, російсько-польське порозуміння в справі границь наказує виселення сотень тисяч українців зза Буга та Сяну на схід від усталеної черти, так званої лінії Курзона. Можуть поляки жалувати за Львовом та Галичиною так, як українці проливають сльози за предстольним Перемишлем, як його в одній своїй поемі назвав поет Василь Щурат, одначе це факти. Можуть українці проливати сльози за Лемківщиною чи Холмщиною, як це дійсно є, одначе фактом є, що це **Росія** поробила і далі робить такі переміни в населенню тої пограничної полоси. Так є і українцям та полякам треба з болем серця приняти це до відома та що ця границя між Польщею та Україною перетриває напевно совєтське панування над тими обома народами.

Отже так є, що в дійсности немає вже для поляків польського Львова, як теж немає вже для українців української Лемківщини та Холмщини. Львів вже немає навіть так поважної меншини поляків, щоби можна було говорити про Львів з поляками, як теж немає вже більшости українців на Лемківщині, а вже майже нема українського населення за Бугом на колись українській Холмщині. Це факти.

Нині найважнішою проблемою і для поляків і для українців є, щоби повалити владу Москви і над Україною і над Польщею. Станеться це, так Польща не вийде скривдженою ,бо дістає широкий доступ до Балтику, опанувавши частину східних Прус за Західні Пруси. Сталін завернув Польщу до 14-го столиття, себто до часів перед Казимиром Великим та його походом на Галичину. Польща хоче чи не хоче, але поставлена перед важким завданням зїсти тих 10 міліонів німців, що посе-

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

16)

Що приходить зі сходу від Німеччини, то є бидло, а що приходить зі заходу, те треба ще родивитись... — оце практична мірка, чисто німецька засада, дуже зручна й зрозуміла для твердого лоба. Так вони й поступали та так виправдувався в випадках порушення законів і ляґерфюрер, і власник підприємства, і урядовець, і жандрам.

Потурання влади в цьому пеклі беззаконія було очевидне й німці були переконані, що уряд видає приписи не для того, щоб їх виконувати, а для того, щоб показати світові, який він толерантний та людяний. Але пересічний німець не потребував „оглядатися на Европу" й йому було „начхать" на світову опінію про себе. Особливо, коли ляґерфюрер, чи славник підприємства мав добрі стосунки з „Ґестапо", якого німці боялися як вогню. А „Ґестапо" цій злочинній деморалізації якраз найбільш і потурало, бо Гімлер видавав тайні приписи, які нищили явні, або їх „доповнювали".

3.

Сакраментальна справа німця й харчування чужинців, тобто того, що як кіт до сала одне до другого липне, є якраз тією ділянкою, де гаряча ретельність німецького виконавця приписів і законів раптом... падала катастрофально! Тут він своєю пильністю не перевищував зміст й дух законів, а навпаки, „недовиконував", а подекуди й на всі 100%! Тобто, тут він їх виконував виключно й завжди за власним смаком, апетитом і лакімствам.

В Німеччині було правом ляґерфюрера, провідника підприємства, чи й звичайного майстра — карати чужинця голодом! Але ця нелюдська засада ні до кого з чужинців так пильно й систематично не стосувалася, як до східних робітників, чи західних українців, словом, до українців у цілому. Це право полягало в тому, що ляґерфюрер, чи власник фірми, де працювали східні чи західні українці, видумував якусь провокацію, щоби покарати робітників та не дати їм їсти чи цигарок. За приводом далеко не треба було ходити: один спізниться на десять хвилин стати в ряди кольони, яка виходила на роботу (перші два роки східні робітники йшли на роботу й з роботи кольонами, під пильною охороною спеціяльної ваги), часто дві-три години раніш, ніж вимагав час праці), чи хтось запаскудить кльозет, або не прибере в штубі, чи не застелить якслід ліжка — і двацять, чи сто робітників не їдять, або не одержують цигареток. Бо й що налив би ляґерфюрер, його жінка, знайомі й родичі, або чим би почастував своїх гостей власник підприємства Кожний німець старався щось додати до свого нормального пайка, отже, для тих, які мали в себе „робочу скотину", особливо в образі східних робітників, цей „додаток" наче з неба спадав та ще й рясно та був сталий і певний. Не дивлячись на те, що цей бідний робітник мав менше, як половину того, що мав німець! Зловживання щодо цього „права" були неймовірні, а щоб усі мені відомі випадки тут навести, требаб писати дуже багато. Я знав таких ляґерфюрерів, які були спритніші від самого діявола, щоб видумати привід і скористати з того свого „права".

Досить, правда, пізно, бо лишень на кінці 1943 р., сам Гітлер заборонив карати робітників позбовленням їжі, але тільки тих, які працювали. Каратиж позбавленням цигарок завжди було вільно, як і позбавленням їжі тих, які на працю не зявляться. Траплялося багато випадків, що хворий робітник, а особливо той, котрий хорував кілька днів чи тижнів, позбавлявся на підставі того „права" половини їжі, отже, замісць видужувати, він ще більш слабнув та хоч і слабий, мусів іти на роботу, щоб не вмерти з голоду чи виснаження. Ляґерфюрер, чи власник підприємства ніколи не вірив робітникови, що він хворий, а лікар-німець визнавав за хорого тільки покаліченого випадком на праці, або непритомного, або такого, що мав не менше 39, або 40 ступнім гарячки.

Не дивлячись на заборону самого фюрера карати робітника голодом, ці зловживання ніколи не припинялись, бо німці находили тисячі доріг, навіть цей наказ свого „бога", за якого вони вважали свого фюрера, обійти та нагнути на сво юкорисгь. Щоб тут багато не оповідати, ось один з тисячі прикладів.

Приїзджаю до ляґеру та застаю двох молодих східніх українців, що як тіні попритулювались до стіни бараку та гріють змарноване тіло на сонці.

— Що це за люди? — питаю ляґерфюрера.

— А це хорі, не знаю, що їм є, але один вже з тиждень не хоче йти на працю, а другий від учора не працює... Обоє ледачі й бунтарі... — пояснює він мені, хоч по єхидних очах бачу, що це крутійство.

Питаю обох хлопців. Один важко підірвався, сохне на очах, а другий хорим себе не почуває, але не пішов сьогодня на роботу тому, що вчора йому не дали їсти. Першому дають на кухні раз на день тарілку ріденької зупи, а другобу взагалі нічого не дають їсти.

— Чому ви першого не пішлете до лікаря, а другому не даєте їсти? — знов питаю ляґерфюрера.

(Дальше буде).

ТАРАС ШЕВЧЕНКО — ДУХ УКРАЇНИ

Реферат виголошений п. Миколою Шустакевичем на програмі Української Радіо Години в Дітройт; 17. березня 1946

Тарас Шевченко, як національний поет українського народу, займає вимкове місце серед усіх найбільших поетів світу. Новітні народи мають таких своїх великих, геніяльних поетів як москалі Пушкіна, поляки — Міцкевича, німці — Ґетого, англійці —Шекспіра, італійці—Данта, однак ні один з цих та інших великих світових поетів не займає серед свого народу такого вимкового, національно-провідного місця, яке займає Тарас Шевченко серед українського народу.

Бо Шевченко є не тільки найбільш геніяльним українським поетом. Він є рівночасно духовим відродителем і творцем нової української нації, подібно як Джордж Вашингтон уважається батьком і творцем американської нації. Шевченко є теж великим еманципатором і освободителем українських закріпощених мас як Абрагам Линколн став освободителем невільничої чорної раси Америки.

Одна є тільки різниця, а саме, що Шевченко боровся за найвищий ідеал, покликання до національної свідомости і за визволення українського народу спід чужого панування не на чолі збройних армій, але своїм могучим, вогненним поетичним словом і пером.

І своїм поетичним словом і пером довершив для українців це, що Вашингтон і Линколн довершили для американського народу збройними арміями.

Шевченко покликав український нарід до нового національного життя, натхнув його духом свідомости й віри в самого себе та зродив в українськім народі бажання стати вільним і господарем на своїй власній землі, збудив у його ідею створити незалежну, соборну і суверенну українську державу.

Ставши освободженим з кріпацької неволі, Шевченко ціле своє життя боровся за це, щоби визволити український нарід з московської кріпацької неволі.

І визволення українського народу з кріпацтва прийшло завдяки Шевченкові, хоч не за його коротко триваючого життя, але невдовзі після його смерти.

Шевченко передбачував визволення українського народу з кріпацтва і вже заздалегідь намітив для нього дальшу національну програму для державного визволення, як ультимативного пункту, до якого веде шлях через важку й криваву боротьбу аж до остаточної перемоги. Перед своєю смертю Шевченко лишив українському народови свою останню волю, свій заповіт— тестамент, подібно, як лишає добрий і дбаючий батько-господар своїй родині.

Як умру—написав Шевченко —поховайте мене на моїй милій Україні, на якій я так мало прожив і за якою я так гірко тужив цілі роки на чужині і в московській неволі на засланні, і в такому місці, з якого я міг бй видіти степи і лани широкополі та чути, як реве Дніпро ... Однак це ще не все... Я хочу чути, як цей Дніпро понесе з України кров ворожу, яка поневолювала її сотні років, бо моєю найвищою волею, моїм заповітом для вас є, щоби ви повстали, порвали кайдани неволі і вражою, злою кровю окропили свою волю... І коли в сімї вольній, новій ви спомянете мене тихим словом . . то тільки аж тоді я стану спокійним за вас і буду міг покинути все, Україну і свої лани, Дніпро і кручі та полинути до Бога молитися за вашу дальшу долю. А до того часу, доки це все не здійсниться "я не знаю Бога", — не можу, не маю права стати перед облича Бога й занести до його моливу подяки та дійти у вічний спокій, бо моя місія не скінчена, мій "Заповіт" ще не є здійснений.

Так говорив Шевченко до свого українського народу, як ні один з інших поетів не говорив до свого народу.

Чи моглоб було колесо української новітньої історії повернутися туди, куди повернулося в часі зриву 1917-18 років, якщоб український нарід не мав був за свого духового провідника Тараса Шевченка?

Чи могли б були повстати Січові Стрільці та національна армія Української Народньої Республики і пролити свою кров та зложити свої голови за волю й державу незалежньої України, колиб їх не вів був до бою могутній дух Шевченка?.

Море крови українського народу пролилось тоді в першій світовій і знов тепер у другій світовій війні, мільони українського народу загинули на вигнанні, в московсько-большевицькій неволі виморені голодом, на Соловках та Сибірі, по польських тюрмах і майданках, в румунських і мадярських каторгах а остаточно в німецьких націстичних таборах смерти й на примусових невільничих роботах в боротьбі за волю України, ведені духом Шевченка.

Процес визволення і створення незалежної української держави не скінчився. Він триває дальше і Шевченко дальше діє, як духовний провідник українського народу, як він заповів у своїм "Заповіті".

Він дальше просвічує нам ясною зорею і своїм могучим словом в яких він розкрив історію українського народу та заналізував причини невдач і помилок в боротьбі за визволення. Ця ясна зоря, це є глибоке, містичне значіння його пророчих дум...

Гомоніла Україна ... довго кров степами текла тай висохла... Діди лежать а над ними могили синіють ... А внуки? Їм байдуже, жито панам сіють! Так сіють, як панщизняні раби в большевицьких колхозах, запряжені в панщизняні шлиї ще тугіші, як царські.

А хто скаже де Гонти могила, Залізняк де спочиває... Кат панує, а їх не згадають...

Та однак прийде час, що кругом святого Чигирина сторожа стане з того світу, не дасть святого розпинать... А ви Україну ховайте, не матері, не дайте в руках у ката пропадать... А ми пошлем думу аж до Бога його розпитати, чи довго ще на сім світі катам панувати?

І прийде час, що церква-домовина розвалиться, розвалиться угода, яка стала гробом України, зістане окуплена і змита кровю українського народу угода з Москвою, яку в церкві заприсяг гетьман Хмельницький, віддаючи Україну під московський протекторат (Переяславська Угода 1654 р. — поема „Суботів")... а спід неї встане Україна.

Ось так споза могили промовляє віщий дух Шевченка до українського народу, остерігає, критикує, заохочує, кріпить і подає надію.

Дарма, що нині нові, червоні Нерони з Кремлю, лютіші й хитріші за колишніх царів, уложили план на знищення українського народу, дарма, що вони могуче слово поетичне Шевченка перебрали й пофальшували, щоби слово правди, щоби дух Шевченка не дійшов до народніх мас України, дарма, що самого Шевченка вони вмістили між ройїських поетів Совєтського Союзу, щоби навіть слід затерти по Шевченкові як національному провідникові українського народу.

Бо дійсний дух Шевченка, правдивий його дух живе і діє та веде український нарід до незалежности, що—

"Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!"

ДИРЕКТОР.—бувший посадник міста Ню Йорку, Фіорело Г. Ля Ґвардія, іменований директором до ведення діяльности Адміністрації Ріліфу й Регабілітації Обєднаних Держав на час світового голоду. Він приходить на місце дотеперішнього Ґенерального Директора УНРРА, Герберта Г. Лімена, який зрезиґнував і дарував свою повну платню для УНРРА. Платня виносить $15,000 на рік.

лені були доси на схід від ріки Одри.

Зісти тих німців помагає Польщі правда Сталін своїм брутальним виселюванням німців з тої території, що рівнається винищуванню німецького елементу, але все таки, не зважаючи на таку зміну на західнім пограничі нової польської держави, остане поважна німецька більшість, що на її зіджения потреба буде понад ще нових двох чи трьох століть ослабленої та розтрощеної Німеччини.

Польща надії вийшлаб зовсім без страт, колиб тільки потрафила зберегти правдиву суверенність, а не була сателітом Росії. Колиб навіть міг статися такий несподіваний зворот та колиб Польща дістала наново утрачені в користь Совєтів українсько-білоруські землі, та це вже не булаб Польща, бо поляки в такій Польщі становилиб ледви половину населення, а може й булиб в меншині.

Кожному є ясним, що панування Польщі на українських землях вже раз на все скінчене. Того одначе не можуть зрозуміти американські поляки, хоч живуть, а більшість з них навіть виховала, в демократичній Америці.

Знагоди відомої промови Винстона Чорчила, в якій бувший англійський премієр заатакував Росію як джерело міжнародного неспокою та пропонував солідарність анґльосаського світа для спинення імперіялізму Росії, політичне представництво американських поляків, так званий Координаційний Комітет Американсько - Польських Товариств висилає телеграму до Чорчила та домагається від нього публично відречися лінії Курзона та подбати про привернення права суверенної та незалежної Польщі.

Всі катастрофи та терпіння польського народу не навчили нічого американських поляків. Історія для них не стала вчителькою, заскорузлі шляхецькі погляди панувати над степами України остали так глибоко в ментальности поляків, що вони навіть не всилі вигнати науки з катастрофи власного народу та зрозуміти причину катастрофи власної батьківщини. Там на рідних землях сини українського та польського народу, діти обох країн змагаються по геройськи за незалежність своїх націй, а американсько-польське громадянство все ще мріє про шляхецьке панування Польщі над частиною України, хоч на це немає вже нині обсолютно ніяких виглядів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СКРЕНТОН, ПА.

На допомогу скитальцям.

Парохіяни української православної церкви св. Арх. Михаїла в Скрентон, Па., зложили пожертви на суму $150 на допомогу нашим братам-українцям на вигнанні з українських земель, що переживають в тяжких недостатках, порозкидані жахливою війною в краях західної Европи. Цею збіркою занявся о. парох, ходячи зі свяченою водою по хатах парохіян; не всі громадяни зложили свої пожертви дотепер, отже дальше складаймо, це наш святий обовязок.

Згадану суму громада переслала до З. У. А. Допомогового Комітету в Філядельфії, Па., а зложили нижче подані громадяни:

По $10: о. Іван Сеньчук, Цер. Сестриццтво Преч. Діви; Жіночий Політичний Клюб $6.08; по $5: І. і К. Маяк, К. Магас, Н. Стадницький, В. Бучкович, М. і Т. Піць, Е. Пігкурська, Г. Бучкович, Г. Мрикало; по $4: О. Ворожбит, С. Небесний; по $3: В. Козій, П. Васильків, Г. Маляр, Т. Сисак, Г. Плішка мол., С. Дюс; по $2: Т. Дюс, М. Умриш, К. Каспер, Я. Радожицький, П. Кінах, І. Лаврівський стар., І. Чісдак, І. Дюс, І. Волошин стар., А. Мудрий, М. Гарбовський, Ю. Обаль; Ю. Савка $1.50; по $1: І. Полк, Д. Партика, І. Бучма, К. Васильків, В. Рушак, М. Іванців, І. Калина, Ю. Федюк, Г. Плішка, Д. Стадницький, М. Сіка, С. Ісманицький, Ф. Лисевич, П. Тиравський, І. Вашин, В. Маркович, Г. Макусь, М. Дзедзюх, В. Старух, В. Гулида, Н. Панькевич, Г. Лисейко. Укр. прав церква св. Арх. Михаїла доложила до суми $10.42. — Разом $150.00.

о. І. Сенчук.

—о—

АЛИКВИПА, ПА.

Коляда на допомогу українським военним жертвам.

Українське Сестрицтво при церкві св. Петра й Павла занялося колядою по домах місцевих українців, на допомогу нашим братям і сестрам, котрі були вивезені нашими ворогами з рідних земель на чужину. З цеї нагоди зложили отсі жертви:

По $5: Ю. Липецька, О. Ревть, В. Манастирський, І. Манастирський; по $3: Ф. Бур; по $2: С. Русинко, Л. Древна, Український Клюб, А. Кармазин; по $1: М. Радванська, П. Незнайомий, А. Корнецький, Ф. Кичан, О. Ковалик, М. Лукій, М. Юркевич, Й. Козловський, М. Здреник, М. Бац, В. Фечушак, Г. Лаврик, М. Бараник, М. Семенчук, М. Стадник, П. Годжак, В. Русинко, І. Антонік, П. Стухляк, П. Добош, П. Баранюк, П. Рапавій, Й. Білас, В. Книжик, О. Кобаль, П. Липецький, Е. Сирко, В. Витяш, Ю. Манастирський; по 50 ц. дали 3 особи. Разом $61.50.

Гроші вислано до Українського Комітету в Філядельфії. Усім жертводавцям щира подяка.

Марія Радвонська.

С. МУСІЙЧУК

НА ПРИВІТ СИНА ЖОВНІРА

Витаємо тебе, сину,
Весни цвітку, розмайрину,
Ти наш сину одинокий.
Витаємо не словами,
Але радости сльозами.
Щось вернув з світів широких,
Зза вод грізних і глибоких,
З далекої чужини,
Із війни.

Не дивуйся, любий сину,
Що вже зморщки і сивизна
Вкрили нас.
Це з болю, що серце мало,
Як там люта війна грала.
Це з любови, що палала
До тебе у нас.
За те тепер ми пізнали,
Як цінний ти скарб-перлина,
Сину наш.

Довго ми на тебе ждали,
Хвилі роками ставали,
Бо ми твою долю знали,
Небеспеку відчували,
Бога за тебе благали,
І з тобою Бог все був,
Ти вернув.

Вечера в честь Ветеранів вчасі Конвенції.

(Докінчення зо стор. 1-шої)

Голови Миколи Мурашка, заступників голови Григорія Германа і Марії Малевич, секретаря Дмитра Галичина і касієра Романа Слободяна. Після них перетрутиновано звіти Контрольної Комісії і поодиноких Радних і повстанням з місць висловлено цілому Урядови повне довіря.

З нагоди звіту редактора „Свободи" д-ра Мишуги розпочав о. д-р В. Клодницький і дел. П. Бартків кидати закиди на такий лад, як їх веде орган большевицький в українській мові, і тому така критика викликала велике обурення серед делеґатів. Після кількох річевих інших запитів і вияснень редактора д-ра Мишуги, звіт його принято загальним одобренням.

Після дискусії над звітами явилися на салі Головні Урядники Української Народньої Помочи, а це председник Василь Шабатура і секретар Михайло Дуткевич, та склали Конвенції сердешний привіт, який делеґати приняли з висловами радости.

Член пресової Комісії Степан Шумейко повідомив делеґатів, що про Конвенцію помістили згадки 47 газет, між ними є гарячий привіт в Народним Слові, органі Української Народньої Помочи.

Вечір у середу відбувся обід в честь Американських Ветеранів Першої і Другої Світової Війни з Америки і з Канади і ветеранів Української Визвольної Війни. Принято далеко йдучі постанови в напрямі одної спільної української ветеранської організації на цілу Північну Америку.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Чергова допомога для скитальців та інші цілі.

Щоправда, наш Рачестер не спить. По всіх товариствах і братствах є вибрані люди, які при всяких нагодах збирають жертви, тобто гроші й одіж для наших скитальців в Европі. Окремо від. 6 Союзу Українок влаштував 27. січня 1946 баль і з нього призначив та вислав на допомогу $100. Крім цього цей відділ С.У.А перевів збірку на раненних інвалідів нашої громади, котрі повернули недавно з війни. Жертвували:

А. Пастущин $5.50, А. Бігун $4. К. Лесько $3; по $2: А. Микитенська, Мостова, К. Андрусів, В. Стахів; Лашкевич $1.50; по $1: Андрусів, Бащук, Плекан, Хмиляк, К. Шурґот, А. Коск, Башта, Плекан, Д. Бандура, Василишин, Солима. Крім того 15 осіб зложили по 50 ц. Дрібними зібрано $1.50. Разом $17.50.

Ухвалено з каси для Сестер Василіянок $10. Від. Союзу Українок щиро дякує всім жертводавцям.

А. Пастущин, секр.

ОСВІТА В ДЕМОКРАТІЇ

Американський ідеал вільної освіти зродився в думках тих, що писали американську конституцію. Але вони вважали, що відповідальність за освіту мають нести місцеві громади. Тому вони не віддали справу освіти під контролю федерального уряду, але залишили її стейтам. Кожний стейт може вільно розвивати, поширювати з роками свої власні закони відносно освіти, адміністраційну практику ведення звичайних та високих шкіл, що утримуються з податків населення. Нині кожний стейт має свою власну освітню систему, що загально подібна до систем інших стейтів, але в межах самого стейту певні школи управляються шкільними радами, вибираними самим населенням.

Хоч згідно з конституцією федеральний уряд не вмішується в освітні справи стейтів, проте він покриває частину видатків на школи окремих стейтів, а від 1767 року істнує спеціяльний центральний освітний заряд, завданням якого є збирання фактів і статистику відносно освіти по цілій країні та уділення потрібних інформацій місцевим школам. Недавно комішіонер освіти оголосив плян широкої реорґанізації шкільної системи, починаючи від дитячих захоронків, нижчих шкіл до каледжів. Зроблено деякі скорочення, дещо поширено, додано нові відділи, приміром, міждержавної освіти. Для більшого успіху наміченого пляну створено федеральний громадський комітет з дорадчими функціями, членами якого призначаються фахівці у справах робітничого руху, торгівлі, сільського господарства, ріжних професій, як рівнож представників ветеранів, релігійних груп та нігрів.

В дійсности, поміч федерального бюра — в 1867. Навіть ще до прийняття конституції, конґрес призначив наділи землі під школи, на основі Північно-західного Реґуляміну з року 1787, знаний як реґулямін, як управляти територію на північ та на захід від річки Огайо. Кожде місто в тій території діставало для школи кавалок землі в розмірі одної квадратової милі. Всі приходи, що діставались від використання такого участку землі, мали йти на школу. Огайо, що увійшло до Союзу як стейт в році 1802, було першим стейтом, що скористало з того права.

Це розпорядження стало основою для федеральної практики в дальнійшому. Зі вступом нових стейтів до центрального Союзу, все більше землі відводилось під школи. Таким чином тридцять стейтів дістали такі наділи від конгресу, що своєю територією були рівні десяти таким стейтам як Мериленд. По закону з 1862 року, відведено 11 міліонів акрів землі школам з високою освітою, включаючи сільсько-господарські та технічні каледжі.

Кім того, час від часу конґрес ухвалював спеціяльні суми на покриття шкільних видатків та відкладав на ту ціль певний відсоток з податків. В конґресі, під теперішню пору є законопроєкт про уділення фондів на нові освітні пляни та нові шкільні будови.

Розвиток освітньої справи багато завдячує цій політиці федерального уряду щодо участи у видатках разом зі стейтами. Проте, не зважаючи на старання федерального, стейтових та громадських урядів, є яких пять міліонів дітей шкільного віку, які сьогодня не є в школі. Війна виявила факт, що не всі серед американської молоді мають однакові можливости здобути освіту і не всі мають таку добру освіту, як то багато з нас думали, що вони мають.

Для направлення справи федеральний заряд освіти працює над пляном реорґанізації освітньої справи. Відбулося багато нарад заряду у Вашинґтоні з провідними шкільними діячами в тій справі. Наради виявили зацікавлення громадян в тому, аби наші школи давали відповідну підготовку для життя в повоєнному світі всім, а не лише декому з американської молоді.

Загальна Рада—ФЛІС.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ню Гейвен.—Громадянин з Лисичинець, що прислав був листа до нашої редакції і ми по використанню його відослали, зволить повідомити нас, чи дав би до перечитання цей лист іншому громадянинови, який походить з цього села і перебуває в Нюарку.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

ДЕ ВІН ПЕРЕБУВАЄ: В МОСКВІ ЧИ АЗЕРБЕЙДЖАНІ?—Таке питання ставлять собі многі, коли глядять на ту картину, вислану з Москви, що представляє советського тенкового знавця, Івана Баґрамяна, як вписується як депутат до Верховного Совету. Про нього кажуть, що це він керує рухами советських військ у Азербейджані.

Шукають своїх рідних

ҐРУПА: ЛИСТИ

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

* * *

9. Боднарчик Анна, Ню Йорк, від Боднарчик Андрій.
15. Заплітний Михайло, Вунсакет, від: Мачій Михайло.
19. Шевчук Іван, Провіденс, від: Михальський Антін, Наконечний Еміль і Шевчук Евген.
20. Попович Оскар, Ню Йорк, від: Михальський Йосиф.
21. Вівчар Франко, Ню Йорк, від: Попадинець Дмитро.
22. Дармич (нечитке) Павло, Ню Йорк, від: Войтович Володимир.
23. Слободзян Семен, Ню Йорк, від: Слободзян Павло.
24. Карпюк Тома, Овкленд, Кал., від: Карпюк Василь.
34. Євуш Михайло, Ню Йорк, від: Євуш Іван.
36. Шеремета Вілліям (в стейті Мішіґен) від Біляник (нечитке) Іван.
40. Яшин Петро, Бруклин, від Малярський Володимир.
41. Бабій Павліна, Ню Йорк, від: Ґудзовський Микола.
45. Іванів Теодор, Честер, від: Войтович Володимир.
48. Джансон Каца, Бруклин, від: Пилипчук Зеновій.
49. Бабяк Гавриїл, Бруклин, від: Олійник Микола.
52. Яськиш Петро, Бруклин, від: Кунька Михайло.
56. Комар Павліна, Ню Йорк, від: Клунь Іван.
57. Торба Йосиф, Дітройт, від: Шлапак Казимир.
67. Птексі (нечитке) Володимир, Геркімер, від: Лабчинський Лев.
70. Дорошенко Степан, Ню Йорк, від: Дорошенко Микола.
72. Дебера Михайло, Фултон, від: Дебера Іван.
72. Падик Андрій, Ню Йорк, від: Дубаневич Іванна.
В. 73. Мельник Михайло, Ню Йорк, від: Дубаневич Осипа Караван.
77. Нечай Анастазія, Ню Йорк, від: Дубанович Осипа Караван.
78. Ординський Петро, Ню Йорк, від: Барвінський Борис.
83. Мицко Григорій, Питсфорд, Н. Й., від: Мицко Петро.
87. Мацко Анна, Бруклин, від: Мацко Дмитро.
89. Стокроцький Василь, Трентон, від: Яремчук Теодор.
90. Букай Анна, Ню Йорк, від: Бусько Кирило.
103. Яблоновська Марія, Ню Йорк, від: Осовський Степан.
109. Ковалюк Михайло, Ню Йорк, від: Луговий Василь.
111. Ґринчук Марко, Бруклин, від: Садукевич Ярослав.
113. Шум Андрій, Ню Йорк, від: Ільчишин Володимир.
118. Бросенко Михайло, Ню Йорк, від: Брашко Юрко.
122. Лайка Михайло, Ню Йорк, від: Скробот Іван.
123. Миш Іван, Вунсакет, від: Миш Степан.
128. Корбіюк Степан, Дітройт, від: Корбіюк Антін.
130. Д-р Палій Микола, від: Вольчук Пилип і Вольчук Володимир.
131. Мартинюк Іван, Ню Йорк, від: Антонишин Петро.
133. Драцікевич Михайло, Козуб Францішка, Нюарк, від: Кобздай Іван.
134. Кльоц Іван, Бруклин, Домбрович Володимир, Менчестер, від: Рудий Петро.
135. Піжицький Кіндрат, Ню Йорк, від: Піжицький Теодор.
136. Пелиньо Іван, Клівленд, від: Король Іван і Дерен Естахій.
137. Федак Йосиф, Клівленд, від: Волуйсик Евген.
139. Фединишин Лукаш, Гавер Гил, Масс., від: Зеліско Петро.
140. Лапка Михайло, Ню Йорк, від: Забавка Еміль.
143. Кушала Зофія, Вашинґтон, від: Чеокавський Ілько.
144. Перцак Петро, Ню Йорк, від: Нагайло Володимир.
147. Чурма Андрій, Арго, Ілл., від: Чурма Теодор.
148. Бунько Теодор, від: Бунько Андрій з с. Молодич, Ярослав.
150. Вуек Михайло, Ню Йорк, від: Денеґа Іван з с. Полюхова, Перемишляни.
151. Краснявський Михайло, Філядельфія, від: Федорчак Петро з с. Козови.
155. Футуйма Юліян, Ню Йорк, Бурка Павло, Дробот Олена, Філядельфія, Щеерський Антін, Ню Йорк, від: Бурка Степан з с. Потока Золотого.
158. Яремік Степан, Яремік Михайло, Андрух Михайло, від: Курдяк Володимир з с. Малкович.
161. Пігурський Михайло, Шікаґо, від: Скрипник Ілько з с. Товстобаби.
164. Зарубайко Мотря, від: Минишин Степан Іванович з роду Минюків.
165. Рощовський Павло, Філядельфія, від: Сивий Мирослав, Станиславів.
166. Зварич Ольга, Ню Йорк, від: Лилик Зенон, Струтин, Золочів.
167. Гутник Михайло, від: Баран Василь з с. Беріжок, Турка.
168. Лялька Луць, від: Лялька Федь, з с. Лімної, Турка.
169. Михалевич Рузя і Софія, від: Михалевич Роман зі Стрия.
170. Бандура Ярослав і Стефанія від: Бандура Ярослав.
171. Дзьоба Петро, Ню Йорк, від: Білий Мафтей з с. Снови, Золочів.
172. Михайлечко Іван, Філядельфія, від: Сирота Ілько з с. Дібще, Бережани.
173. Ковалів Осип і Михайло від: Ковалів Михайло з с. Семигинів, Стрий.
174. Сливінський Павло, Ню Йорк, від: Сливінський Адам з с. Гнатовичі, Перемишляни.
175. Ухаль Василь, Ню Йорк, від: Ухаль Михайло з с. Баленичі, Сянік.
176. Чепак Василь, Андрій і Анна, Ню Йорк, від: Чепак Степан і Іван з с. Ремезівці, Золочів.
177. Кардаш Анастазія і Зофія, Полянський Іван, Штакалюк Михайло, від: Дрепко Григорій.
178. Сурова Марія, Кобрин Розалія з роду Дзьобко, Ню Йорк, від: Приймак Мирослав з Любачева.
180. Налесник Катерина, Арнолд, Па., від: Ланчак Степан з с. Павлокома, Березів.
181. Маціборка Михайло і Іван, Ню Йорк, від: Маціборка Василь з с. Дорогичівка.
182. Гула Михайло, Хибіль Степан, Вільчинський Микола, Ню Йорк, від: Швиркало Родіон з Хохонова, Рогатин.
183. Ріска Катерина, від: Фірман Іван з с. Цвітина.
184. Тізінський Федь, Гришко Ілько, Грущак Ілько, Коцьопій Ольга, від: Доців Микола.

По ці листи, писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

ТАРЗАН, ч. 1354. Схоплювач з одною ногою.

„Це не могла бути грабіж" — з плачем говорила графиня. „Таж ніхто не знав, що я зашила жемчуги у коцик дитини". Рена чула усе те.

Спакувавши поспішно свої речі, оба апаші, Шарль і Рена, вибралися в дорогу до джунґлів, щоб попасти на слід жемчугів.

Та з місця злочину лише один слід черевика вказував на слід у джунґлі.

„Вбивник мусить бути людиною з одною ногою" — закликав Шарль. „Нам буде легко його зловити".

„Мусимо найти його швидко" — відповів Рене — „заки він дізнається, що в нього находиться скарб".